

РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

УДК (UDC) 94(477)

DOI: <https://doi.org/10.21272/starovyna.2022.61.6>

КОРОЛЬ С. А.*

**СПОРТИВНЕ ЯДРО СЛОБОЖАНЩИНИ:
З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО БОКСУ**

Рецензія на монографію: Вострокнутов Л. Д. Нариси з історії боксу Харкова. Харків: Константа, 2021. 503 с. [Вострокнутов Л. Д. Очерки по истории бокса Харькова: монография. Изд. второе, доп. Харьков: Константа, 2021. 248 с.]

Спорт відіграє важливу роль в житті людини. Досвід спортивної активності, отриманий у дитинстві та юності, залишається в пам'яті на все життя. Без спорту неможливе виховання здоровим підростаючого покоління.

Україна багата на видатних атлетів і тренерів. Один із найпопулярніших видів спорту в нас – це бокс, а одна з найбільш відомих спортивних шкіл – це харківська школа боксу, відома далеко за межами Батьківщини.

Регіональній історії розвитку боксу в Харкові присвячена монографія Леоніда Дмитровича Вострокнута, яка нещодавно вийшла в світ. Автор видання і сам є представником досліджуваної ним школи боксу, володіє званнями майстра спорту СРСР та спортивного судді міжнародної категорії (як з аматорського, так і з професійного боксу). Водночас він є доцентом кафедри єдиноборств, фехтування і силових видів спорту Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди.

Праця Л. Д. Вострокнута створена за сприяння колег-спортсменів і загалом виконана в рамках планів наукових досліджень «Харківської обласної організації Федерації боксу України», яка ще на початку 2018 р. на своїй звітно-виборній конференції офіційно доручила досліднику збір джерел і матеріалів, їх узагальнення та написання монографії з історії боксу Харкова. Відтак кілька років автор присвятив пошуку й аналізу документів, матеріалів ЗМІ і мемуарів, збирав усні свідчення. Результатом зазначеної діяльності й стала монографія, що висвітлює різні етапи розвитку харківської школи боксу. Структурно робота містить вступ, налічує п'ять глав, а завершується висновками.

---

* Король Світлана Анатоліївна – кандидат наук з фізкультури і спорту, доцент кафедри фізичного виховання і спорту Сумського державного університету, ORCID: 0000-0002-5270-3467.

Фото 1. Боксери-юнаки ДСТ «Зеніт» КФК «Металіст» в спортивному таборі. 1973 р. (світлина з видання Л. Д. Вострокнутова)

Глава перша «Засновники харківської школи боксу» присвячена особливостям розвитку цього виду спорту в міжвоєнний період та під час II Світової війни. Основну увагу, звичайно, зосереджено на блискучих досягненнях боксерів-харків'ян, які на початку 1930-х почали впевнено перемагати на змаганнях різних рівнів. Саме їх згодом і було названо першим поколінням харківської школи. Перш за все, йдеться про А. М. Грейнера та Л. М. Сегаловича, які опинилися в офіційному списку 18 видатних спортсменів Всесоюзної секції боксу (так йменувалась тоді Федерація боксу СРСР). Під час війни багато харківських боксерів пішли на фронт, дехто з них загинув на полі бою, хтось був поранений, дехто потрапив у полон. У тексті роботи подаються цікаві історії низки спортсменів під час війни. Так, С. Ю. Донде отримав тяжке пошкодження, форсуючи Дніпро, а Г. Н. Єшко був поранений і контужений під час оборони Севастополя. Проте обоє змогли стати на ноги, відновитися і згодом стали видатними тренерами. Ще одному харківському боксеру, В. І. Работягову, вдалося вижити в концтаборі Маутхаузен. Важлива теза, яка наскрізно проходить через усю главу – це твердження, що бокс гартує не лише тіло, але і дух та волю, без чого неможливо перемогти суперника як у рингу, так і поза ним.

У другій главі «Наступники переможців» мова йде про післявоєнний період харківського боксу. Це була доба, коли перше покоління чемпіонів, спортсмени-учасники війни з гітлерівською Німеччиною завершили кар'єру як боксери і перейшли на тренерську роботу. Другим поколінням вихованців харківської школи боксу тоді стали діти війни.

Детально досліджено діяльність висококваліфікованих тренерів: С. Ю. Донде, І. М. Заславського, В. В. Зибаровського, І. Ю. Штеренберга, В. В. Пенькова, В. В. Житлухіна, В. П. Климова та їхніх талановитих учнів. Окремо йдеться про боксерську династію Адилових, численні представники якої вже протягом трьох поколінь захищають спортивну честь Харкова.

Глава третя «Напередодні великих перемог» присвячена як успіхам, так і невдалим виступам харківських боксерів. Але в будь-якому випадку вже на той час стали виразно вимальовуватися подальші перспективи харківських боксерів на олімпійських рингах.

І вже в наступній четвертій главі «Олімпійці» розглядається сучасний період розвитку харківського боксу, коли олімпійськими призерами стали харків'яни Сергій Данильченко (2000 р., Сідней) і Олександр Гвоздик (2012 р., Лондон).

Глава п'ята «Спортивне ядро Слобожанщини» присвячена студентам, викладачам та співробітникам закладів вищої освіти Харкова, де підготовлено не одне покоління тренерів і спеціалістів у галузі боксу, та закладався фундамент майбутніх перемог. Автор найбільше акцентує увагу на Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди та Харківську державну академію фізичної культури (ХДАФК). Аналізується біографія найбільш титулованого сьогодні харківського боксера Олександра Гвоздика, який спочатку навчався у ХДАФК, а згодом перевівся і закінчив ХНПУ ім. Г. С. Сковороди.

Досвід Л. Д. Вострокнutowa у спорті та науці дали змогу зібрати і передати читачам цікаву та важливу інформацію, яка підтверджена великою кількістю документальних фактів та спогадів тренерів, викладачів і колишніх атлетів. Монографія буде цікавою спортсменам (насамперед боксерам) і всім, хто підтримує здоровий спосіб життя та прагне спортивних (фізичних) результатів. Також можна рекомендувати до опрацювання студентам, які обрали спортивний профіль та прагнуть будувати в цьому напрямі свою професійну кар'єру.

SVITLANA A. KOROL
(Sumy State University, Ukraine)

THE SPORTS CORE OF SLOBOZHANSKYNA: FROM THE HISTORY OF UKRAINIAN BOXING

Monograph review: Vostroknutov L. D. Essays on the boxing history of Kharkiv. Kharkiv: Constanta, 2021. 503 p. [Vostroknutov L. D. Ocherki po istorii boksa Khar'kova: monografiya. Izd. vtoroje, dop. Khar'kov: Konstanta, 2021. 248 s.]

Отримано 19.08.2022 р.